Nr. 3 I 34. årg. I August 2022

Guldgåsen

Vordingborg er en fattig lille By,
den ejer dog en Guldgås,
som blinker højt mod Sky over By.
Man graver, man graver og finder mer og mer.
Ringmur og mugne Mønter, Resten Sand og Ler

Verset har jeg fundet på et postkort fra 1901. Foto: Klaus Lohmann

Lokalhistorisk Forening for Vordingborg

Havnen er stor og bliver endnu større

Fredag den 16. september klokken 16.00, venter der igen vore medlemmer en oplevelse af de store, når Lokalhistorisk Forening, takket være forståelse for havnens ledelse, kan byde velkommen til et besøg på Havnen på Masnedø

Fredag den 16. september er der igen havnebesøg - hvor vi kan lytte til den voldsomme udvikling havneeventyret på Masnedø har givet Vordingborg: Foto Anders Hansen

Så har Lokalhistorisk Forening, igen fået en aftale med Christina Mayland fra Vesthavnen på Masnedø. Det er næsten gået hen og blevet en tradition, og det er ensbetydende med, at vi kan invitere vore medlemmer ind bag porten til det forjættede land. Det sker fredag en 16. september klokken 16.00. Vordingborg Havn, har gennem de senere år udviklet områderne, og mange virksomheder, ønsker at slå sig ned på havnen der virkelig er i drift. Sidste nyt er en større udvidelse, der tilsyneladende ikke stopper, flere store virksomheder søger om at komme med i lodtrækningen om de etablerede arealer. Man er allerede i gang med fylde jord, til et endnu ikke landfast område i den vestlige ende, siger Jan-Jaab Cramer til Vordingborg Dagblad. Også dette område er der lagt billet ind på. Har man lyst til at deltage, mødes man ved porten til indkørslen ved havnen. Christina Mayland, tager imod gæsterne, der ankommer. Der skal gøres opmærksom på at det ikke er det mest velegnede arrangement hvis man er gangbesværet, selv om det er interessant, venter der sammen lagt, en tur på ca. 4-5 km, fordelt over et par timer.

Fra lokalsportens verden

Igennem flere artikler, vedrørende de lokale atleter, der har markeret sig på bedste måde, med flotte resultater, er jeg denne gang, efter at have været i kølvandet på den lokale roklub, i øvrigt byens ældste Idrætsforening, stødt på et navn, der virkelig har hevet de store overskrifter frem i landets aviser. Anne Marie Klintø, singlesculler roer i Vordingborg Roklub, har hentet store titler i de stævner hun har deltaget i. Det er ikke småting vi taler om, hun lægger heller ikke skjul på at rosporten, har givet hende oplevelser, der er de færreste beskåret. Et hav af titler, lokalt og internationalt har hun på grund af sit talent hentet hjem. Her kan nævnes 2 gange dansk mester i singlesculler, europamester med mere. I alle de deltagende stævner, der tæller en masse, har hun været toneangivende, men vel vidende om at hun ikke var det eneste talent i denne sportsgren, er det naturligvis også med millimeters afgørelse endt med 2 pladser. Jeg har været rundt i hendes scrapbog og hentet lidt guldkorn: Det kom lidt bag på mange at Vordingborgpigen Anne Marie Klintø var outstanding da hun i singlesculler vandt med flere længder foran Hanne Nielsen Gefion, - og det fortsætter, allerede her viste Anne Marie at hun er Danmarks bedste singlesculler. Vordingborgs Anne Marie Klintø er udtaget til det danske rolandshold, der i den kommende weekend skal til Amsterdam og møde Holland og Vesttyskland. Igen viste hun sin styrke. Der er i de lokale medier store roser, til de mange roere i Vordingborg Roklub, et navn som Finn Brinkløv, er også flere gange nævnt i fremtrædende sejladser.

Anne Marie Klintø med sin Guldmedalje, i øvrigt overrakt af Prins Knud.

Vordingborg Trælasthandel leverede joller som byggesæt

Fra Lars Lyngskovs bog om Vordingborg Trælasthandel, har jeg hentet denne spændende artikel, kombineret med en masse oplysninger fra adv. Svend Brorsen. Red: Brian Devantie - Svend Brorsen

En sæbekassebil med sejl blev til en Optimistjolle.
Optimistjollen blev skabt i Clearwater i USA 1947 – syv år senere blev den første Optimistjolle bygget i Vordingborg – og så gik det stærkt.
Optimistjollen har været den første båd for mange, mange tusinde danske sej-

lere. Det er godt 60 år siden, at Optimistjollen kom til Danmark. Forhistorien er værd at fortælle:
I den amerikanske by Clearwater på Floridas vestkyst havde den lokale afdeling Optimist International et problem. Klubben arbejdede med støtte og aktivering af unge, og i store dele af Amerika havde lignende klubber succes med væddeløb i sæbekassebiler. Det gik ikke i Clearwater, der ikke har en eneste bakketop. Et lyst hoved foreslog af sætte et lille sejl på sæbekassebilerne. Så kunne de hjemmelavede sæbekassebiler køre væddeløb. Men det var ukontrollabelt og farligt.

Så opstod ideen om at lave en "sæbekassebåd". Clearwater ligger ud til Den Mexicanske Golf med laguner, lavt vand og skær. Et ideelt område. En lokal bådebygger, Clark Mills, blev bedt om forslag. Årstallet er 1947.
Kravene til jollen: Far og søn skal kunne bygge den i en garage, den skal koste under 50 dollars og bruge et lagen som sejl.
I 1953 læste direktør H.C. Brorsen, Vordingborg Trælasthandel, en artikel i det amerikanske sejlsportsblad Yachting. Han var "træmand" og sejler – og han så her nogle muligheder. Fra sejlsporten kendte Brorsen-familien arkitekt Axel Damgaard, der var ansat hos Boeing i Seattle. Han rekvirerede tegningerne fra Clearwater Yacht-club.

Under et besøg hjemme i Sejlklubben Snekken i Vordingborg tog Axel Damgaard fat på at bygge en jolle efter de hjembragte tegninger. Materialerne blev stillet til rådighed af Vordingborg Trælasthandel. Jollen blev søsat i Vordingborg Havn i starten af 1954 som den første "Optimistjolle", der kom i vandet i Danmark – og formentlig i Europa.

Virksomheden havde efterfølgende megen succes med jolle-sættene og solgte dem ikke kun indenlands, men også til udlandet, endda helt til Venezuela. Sidst i 70`erne kom mange henvendelser fra Norge og Færøerne efter en artikel i et sejlsports- eller gør det selv-blad.

OK-jollens historie
Omkring 1956 var der blandt unge sejlere et behov for en enmandsjolle, som dækkede begrebet jolle-idræt. Den skulle være lettere og billigere end BB-jollen, netop konstrueret af Børge Børresen, Vejle i 1955.
Arkitekt Axel Damgaard, Vordingborg, som også stod fadder til den danske Optimistjolle i samarbejde med trælasthandler H.C. Brorsen, Vordingborg, tog et nyt initiativ i erkendelsen af, at der manglede en rigtig udfordrende jolle mellem Optimistjollen og Piratjollen, som Brorsen og Damgaard også før havde søsat.
Damgaard talte med den kendte bådebygger og konstruktør Knud Olsen, der

netop var kommet til Vordingborg og arbejdede for Botved Boats.
Tilfældigvis havde Knud Olsen en to år gammel tegning liggende. Den svarede til de unges og Damgaards forventninger, men var 4,50 meter lang. Knud Olsen kortede den af til 4,00 meter. Under det internationale jollestævne i Vordingborg i 1956 viste Knud Olsen en model af OK-jollen til sejlerne, og han byggede samme år den første OK-jolle i vandfast krydsfiner på knækspant, og efter et forslag fra Poul Elvstrøm blev sejlet forsynet med gennemgående sejlpinde.
Det var naturligt at give jollen Knud Olsens forbogstaver ligesom BB-jollen, Børge Børresen, men Knud Olsen kunne ikke forliges med at kalde sin jolle en KO-jolle, så det blev altså OK-jollen.
En sen efterårsaften i 1956 tog Axel Damgaard ud på OK-jollens "jomfrutur",

som nær var blevet Damgaards sidste. Han havde slet ingen anelse om, hvor levende en OK-jolle var, og den tippede ham over bord. Jollen fortsatte et stykke, og Damgaard lå længe i det kolde vand og uden redningsvest, han blev reddet i sidste øjeblik.

Det ville også have været en noget trist forestilling, om denne aktive mand, der i øvrigt sammen med sin broder Svend Damgård, var ivrig modstandsmand under krigen, skulle lide samme skæbne som sin broder og miste livet ved drukning. Svend Damgård omkom en kold novemberdag i 1969, kun 55 år gammel, også uden redningsvest, ved en drukneulykke ved Storstrømsbroen, sammen med far-

vehandler Willy Hansen, da de ville redde en vingeskudt and. Desværre kæntrede den lille jolle da strøm og bølger var meget voldsomme. Uheldet blev set af en mand fra broen der tilkaldte hjælp, men desværre. Willy Hansen blev fundet, druknet med det samme, Svend Damgård tre dage efter, i vandet og lidt tragisk af sin søn.
Der skete efterfølgende en del ændringer med båden, ikke på grund af den ufrivillige vandgang, men at de gennemgående sejlpinde brækkede for et godt ord. Man forsøgte sig med et storsejl fra en Pirat-jolle, og det fungerede.

Efter at have talt med kyndige sejlfolk omkring lige netop den båd, tog jeg kontakt til adv. Svend Brorsen, erfaren sejler og med et enormt kendskab til det interne i Sejlklubben Snekken. Læs blot:
Jeg kan fortælle, at der efterhånden er rigtig mange forskellige historier om optimistjollens entre i Danmark. Jeg fik imidlertid nu afdøde maskinmester Hans Jørgen Munck, der var på Masnedøværket, til at nedskrive, hvad der skete. Han var selv med til at bygge den første, så hans beretning står til troende. Jeg tror også, at indledningen om, hvad der skete i Clearwater er tæt på det rigtige. Bemærk, at Axel på det tidspunkt endnu ikke var emigreret til USA. Det skete først sidst i halvtredserne, så det med at han kom hjem for at bygge joller, skete først omkring 1960, hvor han kom i en sommerferie. Her fik han hurtigt organiseret byggeri af joller i Brd. Sørensens forhenværende skotøjsfabrik i Ørslev. Det var så Axel selv, Klaus og Jacob Engelbredt, min bror Mik og jeg selv, samt Klaus Witte og Kurt Petersen, der byggede en jolle hver.

Damgård i Ok jolle med Piratjolle sejl

Billedet på side 5 er meget sjovt. Det var nemlig alle seniorerne, der blev sat ned i jollerne. Længst til venstre er det formentlig Jacob Engelbredt, dernæst formentlig Svend Sommer, og den næste måske fabrikant Christian Hansen (Danmarks Christian). Det gik ikke alt for godt. Svend Sommer kunne slet ikke få den til at vende på kryds, så vi måtte ud at hente ham ind.

OK jollerne kom som nævnt først til senere. De må så være fra 1953/1954.Det er korrekt med udskiftningen til piratjolle sejl. Dette kan ses på vedlagte billede af Axel Damgaard, hvor der i sejlet er en økse, så det er simpelthen et piratjollesejl,

han har sat på. Senere blev formen tilpasset OK masterne, idet disse var uden stag og ret bløde. Det er i øvrigt ikke helt rigtig at både H.C Brorsen og Damgaard stod fadder til piratjollen. Det var kun H.C. Brorsen der fik tegningerne hjem fra Tyskland, og hvor de første 4 omkring 1943 blev bygget i det lille bådværft i Petersværft.
H.C. fik nr. 1 og 2, Knud Kähler nr. 3, og min far nr. 4, som jeg i øvrigt sejlede i mange år efter.

Adv. Svend Brorsens barnebarn har en optimistjolle, Den tager han selv en tur i en gang imellem

Jørgen Munck's hilsen
Optimistjollens tilblivelse i Vordingborg som jeg oplevede den. Den første orientering er identisk med indledningen til starten af artiklen:

Den første Jolle….viste sig at indfri forventningerne
Aksel fik Vordingborg Trælast til at fremstille delene til Jollen, den blev bygget i sejlklubben Snekkens masterum, - Jeg husker især én oplevelse: Alle ville give gode råd, En foreslog at stævnen skulle være spids. Aksel rettede sig op, og sagde så det ikke kunne misforståes: Jeg bygger denne jolle, som jeg mener den skal se ud. - Har du en anden menig, så byg en selv.

De næste joller vinteren januar 1954
Aksel samlede en kreds af sejlere fra Snekken i sin bolig på Elmealle, emnet var: Hvordan får vi gang i Optimistjollen???
Resultatet blev at kredsen af sejlere gik i gang med at bygge de første 4-5 joller. Byggeriet foregik i en gammel nedlagt Biograf, (*helt givet ejendommen på hjørnet af Færgegårdsvej/Volmersgade)*, som et medlem af Snekken stillede til rådighed.
Da biografgulvet var skævt, var det en svær opgave at bygge jollerne. De blev færdige til sejlads i foråret 1954. Den første sejlads med Optimistjollerne er en historie for sig. Men det var starten til Optimistjollen.

Mange hilsener Jørgen Munck.

Da Masnedsund blomstrede

Red. Brian Devantie
Slagteriet løftede Masnedsund op på højt plan

Man kan jo ikke ligefrem påstå at Vordingborg, trods en god beliggenhed, som Sjællands hovedstad mod Syd, har hørt til Danmarks større industribyer. Flere store virksomheder, har dog gennem tiderne sat deres præg på udviklingen, En af de mere markante, vi er i året 1889, hvor der var stiftende Generalforsamling til Masnedsund Andelsslagteri, og inden længe, ca. 1 år efter, var der allerede produktion i gang. Den første dag slagtede man 95 svin til en gennemsnitspris på 56 øre pr. kg. En gris kostede dengang 50.- kr.

Hundrede år efter det blev grundlagt, kom en trist beslutning, der tog meget med sig. Masnedsund mistede 100 arbejdspladser. Slagteriet var et af de største i Landet, og et af de få, der havde direkte togtrafik til arbejdspladsen. I 1938, det sidste normale år før krigen, var man oppe på at slagte tæt ved 86.000 svin og godt 13.000 kreaturer. I årene der fulgte kom Landbrugskrisen og der blev indført Produktionsbegrænsninger i form af svinekort, der skulle følge med hver gris, der blev sendt til slagtning. Der var både Svineslagteri, Okseslagteri, Tarmrenseri og pølsefabrik. I tilknytning til slagteriet var der også et Slagteriudsalg på området. Sideløbende var der også et slagteriudsalg i Algade 72. Side by side var DLK, Dansk Landbrugs Kreaturopstaldning. Tilsammen fyldte de mange bygninger det meste af Havneområdet. I tilknytning til Okseslagteriet var der dannet en rampe, så levende Kreaturer der ankom med tog, let kunne gå fra togvognen, ned af rampen, på vej til deres sidste oplevelse i livet. Nærmere Masnedsundbroen lå svineslagteriet, pølsemageriet og Slagteriudsalget. For at få mest muligt ud af råvarerne opførte man i året 1932 et Fedtraffinaderi, det blev dog aldrig den store succes. Udsalget blev flyttet hen i Volmersgade, men fik ikke fodfæste og lukkede hurtigt ned.

Da slagteriet lukkede totalt ned i 1988, blev den store slagterigrund, der var ejet af Steff Houlberg, solgt til Mayland koncernen, der opførte de mange andelsboliger, der nu ligger på grunden, henholdsvis adresse på Færgegårdsvej og Stationsvej.,
Til slagteriet kom hver uge, leverancer, transporteret med Særimner der allerede var indkøbt i 1908. Kaptajn Hansen, ses i styrehuset på billedet.

Den blev solgt til Nakskov, hvor den fungerede som slæbebåd. Senere kom Båden Galten. Det var skibsfører Hansen og Frederik Fabricius, der hentede Kreaturer og grise fra småøerne Fejø og Femø, Bogø, helt til Klintholm sejlede

i hvert fald Særimner. Når bådene kom hjem fra deres ture, blev der opstillet rækværk på området, og både grise og kreaturer, blev gennet fra båden og over til Slagteriet. Det skete også mange gange at æblehøst med mere fra øerne, blev fragtet med bådene.
I skoleferien, fik vi drenge, inclusive mig selv, der var med mange gange, lov til at sejle med Galten. Til orientering skal det bemærkes, at der ved det ugentlige grisemarked i gården til Keis Hotel (Nu Valdemar) den 13. november 1931 var tilført 132 smågrise der vejede fra 8-22 kg. De blev solgt for tre til otte kroner stykket, men der blev meldt om en god handel. Slagteriet blev nedlagt i 1988, men nåede altså næsten de 100 år. Alle slagtninger blev flyttet til Ringsted.

Masnedsund havde på det tidspunkt 4 Slagterforretninger. Hornuff på Orevej, slagter Richard i Købmagergade. Fru Alsing i Volmersgade og Slagter Christensen på Fredensvej. Slagter Valde åbnede på Mosebakken i takt med at de mange boligblokke blev bygget.
Det var nu ikke kun slagterforretninger, der var en del af det pulserende Handelsliv i Masnedsund. Fordelt på næsten alle vejene lå der en købmandsforretning. Tre i Købmagergade/Volmersgade, 2 på Stationsvej, Brugsen på Axelgade, 2 forretninger, inclusive Mejeriudsalget i Ølkassen på Færgegårdsvej, 3 i Ore området, en enkelt på Fredensvej. Og dertil kom en nystartet på Mosebakken. Deudover var der kioskerne Moster i Volmersgade og Havanna på Færgegårdsvej, ved siden af Sæbehuset, pudsigt nok delte skiltet Havanna sig så navneforvirringen kom frem. Mejeriudsalg 2 af slagsen, på Mejeriet og i Ølkassen. Bygningen, blev kaldt ølkassen, fordi der i de 2 gavle var reklamer, i den ene ende Tuborg, i den anden Carlsberg. Derudover kørte Tage den Jordløse bonde, rundt med hestetrukken mælkevogn.

Pudsigt nok var der kun en bager i hele området, nemlig Bagermester Rasmussen i Købmagergade. Det skal dog bemærkes at Jensens Konditori (nu Othello) i Algade havde Brødudsalg på Færgegårdsvej 34 ved siden af Købm. Poulsen. Ambus havde kiosk ved siden af Hornuff på Orevej. Der var også 5 Frisørsaloner i området, alene 3 i Købmagergade, Frisør Rohde i Volmersgade og en på Færgegårdsvej. I Købmagergade var der også 2 skomagere. På havnen var Flemming Hansen Salgschef i Fiskernes salgsforening og Snild Ejner på Masnedsund Røgeri.

Af andre større virksomheder i Masnedsund i de gode år var Imprægneringsanstalten på Færgegårdsvej, Arealet lå bag næsten hele Færgegårdsvej og strakte sig over flere hundrede meter med at hav af Bassiner, hvor flere tusinde lygtepæle blev imprægneret inden de blev taget i brug.
Det var for mange af os drenge, et yndet sted hvor vi legede de "Canadiske

Træmand" og forsøgte at komme igennem bassinerne, ved at hoppe fra mast til mast. Det kostede ind imellem en tur i bassinet, og en skideballe, inclusive tøj der ikke lugtede særligt godt. Det var sammen med slagteriet, årsag til at DSB havde skinnelegeme på næsten hele havneområdet. Skibsfarten, Vordingborg Brændselskompagni, Øernes Andel, og alle andre, der havde behov, kunne betjenes, via DSB transport. Buko med mere end 200 ansatte på et tidspunkt. Botved Boats, Kanold, æggepakkeriet, og ikke at forglemme det nuværende Vordingborg Køkkenet, der er ene tilbage i Masnesund, på et tidspunkt den driftige del af Vordingborg.

Den gamle bil var med åbent førerhus og lad

1911 blev et år, der blev rigt på begivenheder inden for både Slagteriet og slagteriverdenen i sin helhed. Direktør Madsens tanke om eget skib til at sejle svinene med fra Bogø, Fejø og Femø, blev gennemført.

Det blev vedtaget at bygge "Særimner". Skibets bygning blev efter at være udbudt, bygget og overdraget Ring Andersens skibsværft i Svendborg.
De gennemførte bygningen af skibet, og byggede et godt skib, konkluderer Direktøren, og udtrykker i sin begejstring, et stærkt skib, der har taget mangen hård tørn i Årenes løb, og som siden Kapt. Hansen i 1912 overtog styret af det, altid er kommet godt hjem med svinene.

Båden Særimner med Kaptajn Hansen i Styrehuset

Særimner begyndte den 16.november 1911. Det har en enkelt gang, i en streng isperiode været umuligt for Kaptajnen at komme hjem og få slagtet svinene den samme dag, men når vandet har været tyndt, er Særimner kommet nogenlunde på Klokkeslettet. Det syntes vi fortjener at blive fremhævet, her i Jubilæumsåret, 1939-1959, hvor bilerne har fortrængt Damperen med hensyn til transporten af Mønssvinene. Senere fik vi som bekendt forøget Flotillen med Motorbåden "Galten", og disse 2 både har, indtil vi i 1929 den 21. Maj, begyndte at afhente svinene med biler fra Møn, sejlet flere Hundrede tusind svin. Det største antal blev sejlet i 1928, hvor vi trods nogle ugers ishindringer sejlede 38.080 stk. svin, foruden 2267 kalve og 349 kreaturer samt 19 heste. "Særimner" kostede 40.000 kroner at bygge, men det må siges, det var penge, der var givet godt ud. Som fører af skibet, bortset fra et par enkelte måneder, har der kun været Kapt. Hansen, flere maskinmestre har været ombord.

Da redaktøren måtte i arrest

Hentet fra arkivet. Red. Brian Devantie

Da Vordingborg Arrest, tidligere Slotstorvet i Vordingborg nu er nedlagt, det skete i år 2008, bringer vi her en lille historie om en person af de mere fornøjelige - i hvert fald set fra i dag, mere end 100 år senere - fængselsophold i arresten. Da det foregik før den store udvidelse af arresten i 1896, er der formodentlig tale om arresten i rådhusets stueetage. Historien er hentet fra Jørgen Theisen: Fra Provisorie- og Gendarmernes Tid, Aarbog for Historisk Samfund 1953,

"Vordingborgs almægtige og første mand var byfoged Rasmus Severin Friderichsen, en personlighed og embedsmand af den gamle skole. Som formand for byrådet var han borgmester og dommer fra 1867 til 1894 og var i et og alt byens faderlige leder. [...] Han gik gennem byens gader, bred og værdig, med den sølvknappede stok i den højre hånd og den venstre bag på ryggen, med den guldtressede kastet på hovedet, iført sin toradede uniform med blanke knapper og ordensbindet i knaphullet, [...] Folk hilste ærbødigt på ham, og han havde en stor autoritet over alt i hele jurisdiktionen. Hans fuldmægtig hed Holm, han var en jovial og vittig mand, vellidt af alle. Byens eneste politibetjent, Johan Heinrich Schlichting, var født i Holsten 1832.

Han var underofficer fra 1864, talte med stærk tysk accent og var meget nationalsindet. Schlichting var en høj og svær mand, med en flot holdning og bar et smukt fuldskæg. Som gammel holstensk underofficer holdt han på værdigheden og var meget sensibel, dersom nogen af redaktørerne skrev noget om ham i avisen. Redaktøren af venstrebladet "Vordingborg Dagblad", J.P. Lyngby, havde engang pådraget sig hans største vrede, fordi Lyngby i Dagbladet havde skrevet: "Op gennem Gaden skred Herr Schlichting, værdigt iført sit fineste Puds," og så noget mere til. Dagen efter indfandt han sig på redaktionskontoret og sagde harmdirrende til den intetanende Lyngby: "Nu skal jeg sige Dem en ting, min gode redaktør: Vover De en gang til at skrive noget om mig - forstår De - om min uniform og øvrige garderobe, så skal jeg" - og her hævede han truende sin stok - "komme her ind og efterse Deres garderobe, mens De har den på." Redaktør Lyngby måtte skyndsomst tage flugten. Men en dag gik det alligevel galt for den brave Lyngby. Han var medlem af Riffelbevægelsen [skytteforeninger rettet mod konsejlpræsident Estrup og hans provisorielovgivning] og havde skrevet noget om Riffelbevægelsen og begrundet og forsvaret dens oprettelse i Dagbladet.

Schlichting blev af borgmester Friderichsen sendt ned for at afhente ham, han blev stillet for retten og idømt 3 måneders fængsel, som han afsonede i Vordingborg Arrest.

Under redaktørens fængselsophold blev der vist ham megen sympati fra befolkningens side, han måtte gerne modtage besøg og sørge for sin egen forplejning. Arrestforvareren, Tapdrup, sørgede godt for ham i alle retninger, så det var nærmest frihedsberøvelsen, han led under. Da han blev løsladt, holdt byens borgere en stor fest for ham, ligesom landboerne arrangerede et helt vogntog på ca. 40 vogne, der afhentede ham, og kørte ham til skoven ved Hulemose, hvor han blev hyldet i tale og sang. Som tak for hans indsats for Venstres sag fik han overrakt et smukt guldur med kæde."

Algade 79, har gennem årene været igennem mange facadeforandringer, her en af de ældste.

Historien om de mange Milepæle

Fra Gerda Caspersens skriverier om Masnedsund Færgegård, har jeg hentet denne sjove artikel. Det er et digert værk, hvor fruen på ikke mindre 335 maskinskrevne sider, beretter om hverdagen, helt tilbage i året 1539, red Brian Devantie

Mange steder i landet var tidligere vadesteder, hvor man skulle over sunde og bælter, enkelte større åer og fjorde, måtte man benytte færger. For at opretholde forbindelserne blev færgeforbindelsen mellem Vordingborg Færgegård og Gåbense den vigtigste. I tidligere tider, blev Forbindelsen Vordingborg Færgested kaldt for Hvidingen eller Hvidings Færgested, underlagt lensmanden på Vordingborg Slot.

Den gamle ejendom på Færgegårdsvej der fungerede som familiebolig under elendige forhold, med fælles lokum og vaskehal i gården, blev revet ned i 50´erne. Billede er snuppet fra taget på Vordingborg Brændselskompagni

I en af de mange artikler, alle ganske interessante, falder jeg over en med titlen, Om Landevej ?? - hvor hun skriver: I 1787 blev det bestemt, at landevejen skulle opmåles. Den 13 juli mødte Casper Olsen af Lekkende og Ole Mathiesen af Ørslev, ved Vordingborg Færgebro for at påvise Landevejens sande og gamle løb fra Vordingborg Færgebro til Vindbyholt kro, samt ved målingen med kæden at assistere, Milepæle at nedsætte, og haver vi således den 13 og 14 juli Påvist Landevejen og under Hr. Lieutnant Zølners opsigt og protocollation, med kæden målt og befunden Landevejens længde og strækning fra Vordingborg Færgebros yderste kant ved vandet, og lige indtil og ud for Vindbyholts Krohus Dør at være: 3 mile, 3 fjerding mil og 625 danske alen, ligesom og af os ved hver fjerding Mil, halv, tre-fjerding, og heel Mil hele længden igennem ved siden af Landevejen blev nedsat Milepæle, som af Hr. Lieutnant Zøllners med oliefarve blev betegnet, nemlig: ¼ M pælen i Vordingborg By overfor afg. Controlleuer Hammers gård.

½ M Pælen overfor Krækkehuset, ¾ m pælen ved Collevas Banke, 1 M pælen lige ud for Ørslev By på Ørslev Mark, 1 ¼ M pælen ved skyttehuset på Ambjerg Mark. 1 ½ M pælen nedenfor Ugledie Banken på Ugledie Mark, 2 M pælen på Skivings mark, 2 ¼ M pælen lige ud for Tuebæks Mølle, 2 ½ I Faxinge skov,2 ¾ overfor Tappernøje Huset, 3 M pælen Imellem Tappernøje og Bredehauge, 3 ¼ M pælen, lige ved indkørslen til Bekkerskov, 3 ½ Nakkebølle Overdrev, 3 ¼ M pæl i Vindbyholt Stræde, og endelig en pæl lige ud for Vindbyholt Kroehus dør, mærket 3 Mil,

3 Fjerding og 625 alen fra Vordingborg Færgebro.

Uha for en redegørelse, hvor mange milepæle der fortsat er står hen i det uvisse, jeg har ikke været rundt for at tjekke. I fruens beskrivelse er der mange andre interessante historier som jeg hen ad vejen, vil berige vore læsere med.

En rutineret Plattenslager

Hentet fra arkivet: Red Brian Devantie

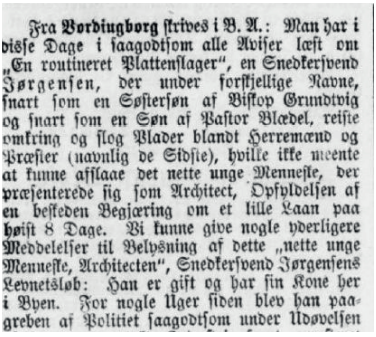

Fra Vordingborg skrives i B. A.: Man har i disse Dage i saagodtsom alle Aviser læst om „En routineret Plattenslager", en Snedkersvend Jørgensen, der under forskjellige Navne, snart som en Søsterson af Biskop Grundtvig og snart som en Søn af Pastor Blædel, rejste omkring og slog Slader blandt Herremænd og Præster (navnlig de Sidste), hvilke ikke mente at kunne afslaae det nette unge Menneske, der præsenterede sig som Architect, Opfyldelsen af en beskeden Begjæring om et lille Laan paa høist 8 Dage. Vi kunne give nogle yderligere Meddelelser til Belysning af dette „nette unge Menneske, Architecten", Snedkersvend Jørgensens Levnetsløb: Han er gift og har sin Kone her i Byen. For nogle Uger siden blev han paagreben af Politiet saagodtsom under Udøvelsen

I Aarhus Stiftstidende den 3. april, Løvendags morgen 1869 læse nedenstående artikel skrevet med Gotiske bogstaver. Fra Vordingborg skrives der den 21: Se den vedlagte gotiske skrift. Man har i disse Dage i så godt som alle Aviser læst om en "Routineret Plattenslager" en Snedkersvend Johan Otto Grundtvig Jørgensen, er under forskellige navne, snart som en søstersøn af Biskop Grundtvig, og snart som en søn af Pastor Blædel, rejste omkring og slog sladder blandt Herremænd og Præster, (navnlig de sidste), hvilke ikke mente at kunne afstå det nette unge menneske, der præsenterede sig som Architect opfyldelsen af en beskeden Begjæring, om et lille lån på højst 8 dage. Vi kunne give nogle yderligere meddelelser til Belysning af dette unge menneske, Architecten, snedkersvend Jørgensens levnedsforløb: Han er gift, har sin kone her i byen. For nogle uger siden, blev han pågreben af Politiet, så godt som under udøvelsen af den ovenomtalte industri, samt arresteret og dømt til 5 gange 6 dages vand og brød af Birkedommeren, Cencelir Friderichsen her i byen. De nærmere Omstændigheder ere følgende: For c 3 uger siden fremstillede en ung velklædt mand sig i den nærliggende Kastrup Præstegård, hvor han, da præsten ikke var hjemme, præsenterede sig for husets damer som en Architect og søstersøn af Biskop Grundtvig, der var på rejse ifølge med Bygningsinspektør, Professor Hansen, for derpå at anmode om et lille lån af 10 Rdr. På nogle få dage, da hans rejsepenge uheldigvis var slupne op. Han opnåede imidlertid ikke hensigten af besøget og måtte gå derfra med uforrettet sag; men samme dag indfandt han sig på den tæt ved liggende herregård Rosenfeldt, hvor han var heldigere idet han traf ejeren Kammerherre Oxholm hjemme. Som efter hans ubenævnte foregivende var godmodig nok til at lade ham udbetale det attraaede lån 10 Rdr.

Sagen kom imidlertid Birkedommeren Canceliraad Friderichsen for Øre, som lod ham anholde og var så heldig, efter en del udflugter og benægtelser at bringe han til bekendelse såvel om besøget i Kastrup Præstegård som på Rosenfeldt Gods, og en del lignende Plattenslagerier. Efter tilståelsen var Arrestanten blevet løsladt og havde fået tilladelse til at opholde sig i sit hjem hos konen her i byen, naturligvis under Politiets opsigt. Men dagen efter domsfældelsen indfandt han sig hos forhørsdommeren med bønlig anmodning om at måtte benytte den, til dommens Grecution mellemliggende tid til at tage til Viemose, en landsby et par mil herfra, i Kalvehave sogn, for at beskæftige sig med noget snedkerarbejde hos en pårørende, og således udnytte tiden til "at tjene lidt", han erholdt tilladelsen, men med tilkendegivelse om at indfinde sig som sidste fredag, og i øvrigt med advarsel, om at befandt sin under politiets opsigt. Fredag kom, men Hr. Jørgensen kom ikke, hvorimod der kom meddelelse til Politimesteren om, at en person, - bemeldte Jørgensen, flakkede om i de sidste 8 dage nede i Køgeegnen, hvor han brandskattede folk, under den samme trafik som ovenomtalt. Og det forholdt sig ganske rigtigt,- det var virkelig ham "Architecten" der havde været træt og dumdristig nok til at benytte den givne tilladelse "for at fortjene lidt", til at forlægge Skuepladsen for hans tidligere bedrifter nogle mill. længere borte, og havde da valgt Kjøge egnen til samme; i de samme dage, som dommen over ham for hans nylig begåede bedragerier blev afsagt, gjorde han sig altså skyldig i lignende igen, hvilket nu rimeligvis, vil bringe ham i forbedringshuset, efter at han har aftjent Band og Brødstraffen. Han skal i øvrigt 3 gange tidligere være straffet for lignende bedragerier.

Da Vordingborg Trælast brændte i 1902

Fra Lars Lyngskovs bog har jeg hentet denne artikel om en voldsom brand i byens hovedgade

Det krævede en enorm indsats, da Skæreriet på Vordingborg Trælasthandel i 1902, blev udsat for en voldsom brand. Vognmand Lars Peter Larsen, der var med i indsatsen for at begrænse ilden, måtte køre i pendulfart, fra klokken 23.00 til klokken 06. 00 næste morgen for at hente vand fra Voldgraven ved slottet.

Om slukningen fortæller Vognmanden i en artikel i Vordingborg Dagblad i 1954 om begivenheden. Vi havde altid en vogn stående med en stor tønde, beregnet til at køre vand til Brandsprøjten, i tilfælde af opstået ild. Tønden rummede et par hundrede liter, ved vandhullet der skulle hentes vand fra, i dette tilfælde voldgra-

ven, stod fire til fem personer med spande, de gik fra hånd til hånd, indtil tønden var fyldt. Derefter gik det så stærkt hestene kunne løbe, ned gennem Algade, frem til Brandstedet, hvor vandet blev hældt over i sprøjten. Den blev betjent af fire til fem mand. Sideløbende med vognmanden, var andre i gang med at hente vand fra byens brønde. Der var omkring 1900 flere bybrønde i Vordingborg. En ved læge Mørkeberg på Slotstorvet, en ud for Algade 80, det samme ved nummer 56, en i Boulevardkrydset, samt en brønd på Kirketorvet. Når det, som ved den voldsomme brand i Trælasten, gik galt, hentede man altså også vand i Voldgraven. I artiklen peger Vognmanden også på at hele byen, og store dele af omegnens mandfolk, deltog i slukningsarbejdet der krævede teamwork. Ved brandstedet fyldte man sprøjten med vand fra spande. Det foregik også fra hånd til hånd, ensbetydende med, at en masse vand ikke nåede brandstedet, men endte på jorden.

Her er personale fra Vordingborg Brandvæsen i 1936 med en stor transportabel stige ved Ruinterrænet.

Slukningsarbejdet blev ledet af de fire sprøjtemestre, som uniform bar de store regnkapper. På det tidspunkt rådede Brandvæsenet over 2 hestetrukne sprøjter, no 1 og 2, begge placeret i det gamle Sprøjtehus, den fredede gule ejendom på Slotstorvet. Når der løb en brandalarm, gik byens trommeslager gennem Algade og alarmerede folk. I årene omkring 1911 blev der i Vordingborg oprettet et egentlig brandkorps, bestående af en brandinspektør, tre assistenter, og 26 brandmænd, fordelt i distrikter der lå i Vordingborg, Nyråd og Masnedsund. Først i 1934, blev der dannet et korps, der kom til at ligne det vi kender i til i dag. Som et kuriosum kan nævnes at den ene sprøjte No. 1, endte på Grønland. En ung mand fra Vordingborg der arbejdede i Upernavik, fandt den, til sin store overraskelse i 1950 deroppe, stadig påmalet: Vordingborg Brandsprøjte.

Den gamle Brandsprøjte fra tiden der var engang. Billedet er hentet hos Tom Kusk på Møn. Den er identisk med sprøjten der blev brugt i Algade

Spændende arrangementer og foredrag venter vore medlemmer

Det bliver et spændende efterår der venter vore medlemmer. Bestyrelsen har været mere end aktive og sørger for at at der i september, oktober og november, bydes på ikke mindre end 3 arrangementer med fri entre, der helt givet vil hive folk af huse.

Vi starter op på Havneområdet på Masnedø, den 16. september kl. 16.00, se artikel på side 2 i dette nummer af Guldgåsen. Oktober byder på foredrag med advokat Sv. Brorsen, den 13. oktober i kulturarkaden kl. 19.00. Det er et arrangement i samarbejde med Vordingborg Bibliotek, og kræver man sikrer sig en billet. Svend er bysbarn, advokat med arbejdsplads på Københavnsvej, ivrig sejler, allerede fra de unge dage, og blandt andet en af personerne, bag den aktuelle artikel, hvor Vordingborg Træ-lasthandel satte sejl i de små optimist, og Ok joller som sejlerfolket tog godt imod. Se artikel, side 3-7.

Det er et enormt byggeri på Færggårdsvej

I elvte time, er det lykkedes at få en aftale igennem med Jette Rønne fra Vordingborg Fri Fagskole. Det betyder at der åbnes mulighed for tirsdag den 15. november klokken 19.00, at komme tæt på det nye spændende byggeri på Færgegårdsvej, hvor der af trafikmæssige hensyn, skolens lokaler og aktiviteter imellem er bygget "bro" fra området med Husholdsningsskolen, over det smukke skovareal, til de nye lokaliteter, bag Kirkeskoven, side by side med Tennisbanerne og Idrætsanlægget. Der er til det nye byggeri indkørsel fra Færgegårdsvej, til vore gæsters orientering, er der rigelig med P pladser ved Stadionanlægget der er nabo til nybyggeriet. På den anden side af gaden finder man en stor P plads ved Menighedsrådets ejendom.

Vellykket generalforsamling

Genvalg til alle i bestyrelsen

Igen er et år, løbet afsted med en hastighed, der kan være svær at følge med i, konkluderede formanden på årets generalforsamling, hvor omkring 50 fremmødte var mødt op. Den efterhånden lange periode med diverse restriktioner blandt andet Corona situationen, har naturligvis sat sin spor. Det er ensbetydende med en del ændringer i alles hverdag. Det har naturligvis også ramt nogle af foreningens arrangementer, men årets generalforsamling 2022, den 21. april i Kulturarkaden, overholder vedtægterne. Beretningen indeholdt de arrangementer der var afviklet i årets løb, blandt andet et festligt foredrag med Henrik Petersen, tidl. restauratør på Babette i Vordingborg.

Efteråret bød også på besøg på Vesthavnen hvor Christina Mayland, en sprudlende og meget velinformeret pige tog imod og fortalte om eventyret, med den eksplosive fart, det store område har udviklet sig til, et eventyr med en eksplosiv fart, der tilsyneladende ingen afslutning får. Torsdag den 2. december, var dagen hvor det, lykkedes Foreningen af få et arrangement med stabstambour Søren Rønløv til at løbe af stablen i kulturarkaden. I fuld Gallauniform med den karakteristiske bjørneskindshue fortalte han om sin imponerede vej, gennem musikkens verden. Den tidligere Europamester i boksning Jesper D. Jensen besøgte foreningen den 1. marts. Levende og på en hyggelig måde øste Vo. Drengen af de mange glæder og oplevelser årene i bokseverdenen havde givet ham. I forbindelse med valg, skete der ikke de store ændringer, der var genvalg til alle.

Hør advokatens spændende livshistorie

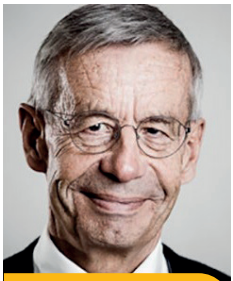

Svend Brorsen fortæller om sit liv, den 13. oktober kl. 19.00

Igen er det lykkedes Lokalhistorisk Forening for Vordingborg, at hente en af byens drenge, til foredrag om tiden der var engang. Adv. Svend Brorsen, der er født hjemme den 22. marts i 1943 på adressen Fasanvej 19 A i Vordingborg (nu Lærkevænget 6) kommer og fortæller om sit liv i Valdemarernes by. Foredrag afvikles i samarbejde med Vordingborg Bibliotek (det kræver at man henter en billet) i Kulturarkaden, torsdag den 13 oktober kl. 19.00. Svend startede på Marienberg skole som 6-årig (alt for tidligt, var aldeles umoden mener han). Brugte i drengeårene meget tid på havnen. Sejlede således i landets første optimistjolle og OK-jolle, og havde desuden egen piratjolle. Student fra Vordingborg Gymnasium 1961. Gymnasietiden var nok noget anderledes end i dag, afslører han. Kunne godt give mindelser om "Det forsømte forår", jeg havde således bl.a. legendariske lektor Hermansen i matematik. Jeg var heldigvis i kridthuset, så jeg slap helskindet igennem. Efter 6 halvdovne år på Københavns Universitet, hvor meget af sommertiden gik med havkapsejlads og anden unyttig beskæftigelse, blev jeg i 1967 cand.jur. fortsætter han. Siden da har jeg til gengæld været ret flittig. Efter 13 håbløse dage ved artilleriet i Holbæk blev jeg hjemsendt som for stedse uegnet til al krigstjeneste, hvorefter jeg startede som advokatfuldmægtig i Nyk. F. Advokatfirmaet hed Viktor Larsen, Poul Drachmann og Jens Pagter Kristensen, og jeg blev optaget som kompagnon i 1974. Efter min fars død samme år skiftede jeg til Vordingborg i kompagniskab med Jan Olivarius Hansen. Efterfølgende fusionerede vi med kontoret i Nykøbing, så man kan sige, at jeg nu har været i kompagniet i ca. 55 år. Gift på 54. år med Inge. 2 børn og 3 børnebørn, men stadig aktiv og når lejligheden byder sig, nøjes han ikke med at nyde vandet fra villaen, men snupper en lille tur i barnebarnets lille jolle.- se anden artikel.

Guldgåsen

udgives af Lokalhistorisk Forening for Vordingborg
Tryk: Partnerprint

Ansvarshavende redaktør: Brian Devantie, 29469786, hebri@mail.dk

BESTYRELSE

Brian Devantie (formand og ansvarshavende redaktør)	2946 9786	hebri@mail.dk
Niels P. Christensen (kasserer)	2327 3140	ninori@privat.dk
Jørgen Larsen (sekretær)	2323 0570	mads.jensensvej3@gmail.com
Ulrik Jensen	6091 5867	ulrikjensen@nyraad.net
Peder Lundgaard	2175 3942	peder393@gmail.com
Søren Andersen (suppl.)	9133 4792	s.krus.and@gmail.com
Dorthe Wille-Jørgensen (suppl.)	2970 5227	d.willejorgensen@gmail.com

FORENINGENS ADRESSE:

Lokalhistorisk Forening for Vordingborg, Jørgen Roedsvej 8, 4760 Vordingborg
e-mail: hebri@mail.dk

VORDINGBORG LOKALHISTORISKE ARKIV

Lokalarkivet og arkivleder: Berit Christensen, tlf. 5536 3817,
e-mail: lokalarkivet@vordingborg.dk

Lokalarkivet har til huse i KulturArkaden på Sydhavnen i Vordingborg.
Åbningstider: Tirsdag 10 - 16 ellers efter aftale med arkivaren.
I arkivets læserum og lokalsamling er der åbent i
bibliotekets almindelige åbningstid